

عکس: ایسنا

اتفاقات واقعه کربلا را چطور برای کودکان زیر سن دبستان تعریف کنیم؟

قصه شاه کم سپاه

مقاومت و مبارزه برای ظلم ستیزی ندارند، معرفی کرد. واقعه کربلا در پوسته ظاهری تلخ و خشونت بار است و درک آن برای کودکانی که هنوز به سن مدرسه نرسیده اند آسان نیست. برای همین اگر بچه ها با چنین روضه خوانی ها و روایت هایی که برای بزرگ ترهاست مواجه شوند، ممکن است سوالات بسیاری برای شان پیش بیاید و حتی برخی نکات را به غلط متوجه شوند. اما چطور می توانیم هم محبت امام را در دل کودکان بکاریم و هم ذهن معصوم شان را آشفته نکنیم؟ با منصوره مصطفی زاده در این زمینه صحبت کردیم، روزنامه نگار و کارشناس کتاب کودکی که قبلاً درباره این موضوع کارهای قابل توجهی انجام داده است.

ایام محرم که فرامی رسد حال و هوای مردم هم تغییر می کند، شهرها سیاه پوش می شود و هرکسی به نوبه خود تلاش می کند تا در این روزها، عزای حسینی را به بهترین شکل ممکن برگزار کند. با وجود شیوع ویروس کرونا در این یکی دو سال اخیر بسیاری در تلاشند هر خانه را به یک حسینیه بدل کرده و عزاداری ها را در خانه و شاید پای تلویزیون بگذرانند و ادعیه را در خلوت خود بخوانند. اما مساله همیشگی، چه قبل از شیوع ویروس کرونا و چه در حال حاضر؛ چگونه روایت کردن واقعه کربلا برای کودکان و... است.

این که چطور می توان قهرمان های کربلا را برای کودکانی که هنوز درک درستی از ایشار، شهادت،

آزاده باقری

روزنامه نگار

همه چیز می تواند وارونه شود!

مصطفی زاده با بیان این که در ذهن کودکان هیچ ایده ای از مرگ وجود ندارد در نتیجه درکی هم از شهادت نخواهند داشت، ادامه می دهد: «در ذهن ما آدم بزرگ ها، شهادت یک اتفاق مثبت است و شهید از نظر ما مرده محسوب نمی شود و حتی شهید زنده تر از زنده بوده و در نتیجه شهید شدن یک فضیلت و سعادت به حساب می آید. اما کودکان چون هیچ ایده ای از زندگی پس از مرگ ندارند، مرگ را یک اتفاق بد می دانند و حالا با این درک کودکان اگر بخواهیم آنها را با واقعه کربلا مواجه کنیم چه اتفاقی خواهد افتاد؟ در نظر آنها چون امام حسین و لشکر یانش شهید شده اند پس شکست خورده اند و از نظر آنها این نشانه ضعف برای امام حسین خواهد بود. کودکان پدر را پشتیبان فرزندان می دانند و برای شان هیچ قهرمانی بزرگ تر از پدر نیست. اما اتفاقی که برای حضرت علی اصغر رخ می دهد چون درکی از این وقایع ندارند؛ چنین رفتاری از جانب پدر برای آنها غریب بوده و دور از ذهن شان است. برای همین هم کودکانی را دیده ام وقتی این روایت را می شنوند اصلاً شاک می شوند که چرا امام حسین مراقب فرزندش نبوده؟! در اینجا است که عکس آنچه انتظار دارید در ذهن کودکان به وجود می آید.»

نسخه واحد وجود ندارد

پیچیدن یک نسخه و در نظر گرفتن یک قاعده کلی برای تمام کودکان امکان پذیر نیست. به عنوان مثال نمی توان برای کودکی که سابقه ترس های بیش از اندازه یا مشکلاتی از این دست دارد از همان شیوه رایج عموم استفاده کرد. در نتیجه لازم است به روحیات، ذات، اخلاق درونی، سبک زندگی و نوع اجتماعی که در آن در حال رشد و نمو است، توجه ویژه ای شود. والدین با توجه به شناختی که از سبک زندگی شان و روحیات فرزندشان، دارند می توانند در این زمینه بسیار تاثیرگذار باشند. منصوره مصطفی زاده با تاکید به این موضوع اشاره می کند کودکان به طور معمول تا سن پنج، شش سالگی از مفاهیمی مانند مرگ، شهادت، فداکاری و... که مفاهیمی کاملاً انتزاعی و ذهنی هستند درکی ندارند. «در این سن کودکان در حد تجربه های شخصی زندگی خودشان می توانند وقایع را درک کنند. کودکان در این سن مواردی را متوجه می شوند که مشابه اش در زندگی شان رخ داده باشد. یک زمانی ممکن است کودکی پنج ساله در همین سن کم، تجربه از دست دادن سه عزیز را داشته باشد. او تا حدود زیادی با پدیده مرگ از نزدیک آشنا شده و این کودک با سایر کودکان دیگر که چنین تجربه ای نداشتند، فرق می کند. با این حال به طور معمول انتظار نمی رود کودکان زیر پنج، شش سال این موضوعات را درک کنند.»